

Tjänsteutlåtande
Kommunstyrelsens förvaltning

Till: Kommunstyrelsen

Datum: 2025-06-09
Diarienummer: KS 2025/0139

Österåkers kommuns remissvar till JO, ärende dnr 4653-2025

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens beslutar

Som remissyttrande till JO i ärende dnr 4653-2025 anta förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2025-06-09.

Inledning

För Österåkers kommun är Tryckfrihetsförordningen (TF), med dess regelverk gällande handlingsoffentligheten, av central betydelse.

Tryckfrihetsförordningen utgör en viktig kontrollfunktion genom att medborgarna ges möjlighet till insyn i kommunens verksamhet och därmed kontroll av att den offentliga makten utövas under lagarna.

Österåkers kommun hanterar årligen ett större antal ärenden gällande begäran om att få ta del av allmän handling, i enlighet med TF:s kapitel 2 Allmänna handlingars offentlighet. Som stöd för detta arbete har Österåkers kommun utarbetat en särskild rutin för handläggning av denna typ av viktiga ärenden. Nämda rutin (se bilaga) är en del av det av Kommunstyrelsen antagna styrdokument: Ärendehandbok – Österåkers kommun, KS 2022/0156, KS § 3:14 2022-03-27.

Vid sidan av detta finns på kommunens hemsida www.osteraker.se information om offentlighetsprincipen, handlingsoffentlighet, diarium och arkiv (se länk: [Diarium och arkiv - Österåkers kommun](#)).

Det är Österåkers kommuns uppfattning att såväl förtroendevalda som anställda generellt sett har god kunskap om offentlighetsprincipen och bakomliggande regelverk. Härigenom garanterar kommunen rättssäkerheten,

effektiviteten i förvaltningen och folkstyret som en del av ett oumbärligt inslag i ett demokratiskt samhälle.

Österåkers kommuns beskrivning av det huvudsakliga händelseförloppet i det aktuella ärendet

27/3 Till Österåkers kommuns Servicecenter inkom en begäran via e-post om att få ta del av allmän handling. Frågeställaren begärde att få ta del av följande:

”Kontaktuppgifter till kommunens systemförvaltare som handhar loggar i kommunens datasystem.”

Begäran överlämnades omgående från Servicecenter till Digitaliserings-, koordinatör André Linde.

28/3 Då den inkomna begäran inte var närmare preciserad (NB. Kommunen har över 100 olika system inom olika verksamhetsområden) brast det i förutsättningarna för sökning eller identifiering av efterfrågade allmänna handlingar/uppgifter. Av denna anledning kontaktade André Linde på Digitaliseringsavdelningen frågeställaren med en framställan om huruvida denne kunde precisera sin begäran och ange vilka/vilket system som frågeställaren avsåg med sin begäran.

28/3 Frågeställaren svarade till André Linde att denne inte hade kunskap om kommunens olika system men upprepade sin begäran med ”jag vill ha loggar för de som sökt på min och min makes uppgifter i kommunens system” dock utan att precisera namn på sin make eller annan preciserande uppgift för sökbarhet.

2/4 André Linde tog kontakt med sin kollega på Digitaliseringsavdelningen, systemtekniker Jan Nordwall. Den aktuella begäran diskuterades internt inom Digitaliseringsavdelningen, med syftet att bringa klarhet kring frågan vilka handlingar/uppgifter som frågeställaren avsåg med sin begäran. Då begäran kunde omfatta personuppgifter/känsliga personuppgifter tog Digitaliseringsavdelningen även kontakt med Dataskyddsombudet och juristen Christoffer Arnsbjer Gustafsson.

4/4 Dataskyddsombudet och juristen Christoffer Arnsbjer Gustafsson, gjorde bedömningen att det primärt *inte* rörde sig om en GDPR-fråga. Det rörde sig om en begäran om att få ta del av allmän handling.

Christoffer Arnsbjer Gustafsson föreslog i sitt svar att Digitaliseringsavdelningen i stället skulle be frågeställaren om denne kunde ange vilka *verksamheter* (alltså inte som tidigare vilka system) som begäran kunde beröra. Syftet var naturligtvis att genom ökad precisering av frågeställarens begäran uppnå en sökbarhet gällande efterfrågade allmänna handlingar/uppgifter.

Christoffer Arnsbjer Gustafsson överlämnade sitt svar till Digitaliseringsavdelningen samt sin chef, kanslichef Peter Freme.

10/4 Ärendet aktualiseras ånyo inom Digitaliseringsavdelningen. Begäran är fortsatt ej närmare preciserad vilket bedöms utgöra ett betydande hinder för sökbarheten.

16/4 Från frågeställaren inkommer ny e-post till kommunen, men nu från annan e-postadress än den först inkomna begäran. Frågeställaren påminner i sitt e-postmeddelande om sin begäran och önskan om skyndsamt svar.

Då begäran om att få ta del av allmän handling fortsatt bedöms som svårigen sökbar tar Digitaliseringsavdelningen förnyad kontakt med Kommunkansliet, som hänvisar till det svar som Christoffer Arnsbjer Gustafsson tidigare lämnade till Digitaliseringsavdelningen.

29/4 Jan Nordwall på Digitaliseringsavdelningen skickar svar till frågeställaren med ytterligare framställan om precisering av frågan.

23/5 Ärendet aktualiseras ånyo inom Digitaliseringsavdelningen och Kommunkansliet genom kommunikation mellan avdelningarna. Digitaliseringsavdelningen får i uppdrag att till frågeställaren lämna ut förteckning över kontaktuppgifter till systemförvaltare inom kommunen.

26/5 Jan Nordwall på Digitaliseringsavdelningen tar fram listning på kommunens system med kontaktuppgifter till systemförvaltarna för dessa och översänder denna till frågeställaren återigen med framställan om att precisera sin begäran.

26/5 Frågeställaren inkommer med svar ”Vi var familjehem till Österåkers kommun mellan 2018 - 2020, och utredning av oss gjordes 2017 inför att vi kontrakterades som familjehem. Vi vill se loggar från 2017 fram till dags dato. Vi vet inte vilka system ni använder.”

26/5 I och med preciseringen från frågeställaren kan Digitaliseringsavdelningen uppnå sökbarhet. Det blir därmed möjligt att identifiera att efterfrågade allmänna handlingar/uppgifter finns inom Socialförvaltningens system. Begäran vidare till avdelningschef Josefin Bandh, på Socialförvaltningen.

27/5 Josefin Bandh överlämnar därefter begäran till Socialförvaltningens systemförvaltare för systemet Lifecare, som tar fram loggarna.

Samtidigt återkopplar Jan Nordwall till frågeställaren med beskedet ”Tack för ditt svar, av det du beskriver härleder vi till att det handlar om Socialförvaltningens område/system, systemförvaltarna där är kontaktade och kommer utföra sökningen och sedan återkoppla till dig.”

Frågeställaren svarar Jan Nordwall – ”Tack för svar. Då inväntar vi ett skyndsamt svar från systemförvaltarna på socialförvaltningen.”

4/6 Efter genomförd sekretessprövning lämnar Socialförvaltningen, Josefin Bandh ut resterande allmänna handlingar till frågeställaren, enligt begäran.

Avslutande kommentarer från Österåkers kommun

Som kommunen inledningsvis nämnt bedöms kunskapen om offentlighetsprincipen och dess regelverk generellt sett var god bland såväl förtroendevalda som anställda.

Inom kommunen handläggs alltid och i normalfallet en begäran om att få ta del av allmän handling med iakttagande av offentlighetsprincipens regelverk och efterfrågade allmänna handlingar lämnas ut skyndsamt av den befattningshavare som har handlingen i dess vård, förutsatt att det ej råder sekretess enligt Offentlighet- och sekretesslagen (OSL).

Den aktuella begäran som nu är föremål för JO:s prövning, utgör dock ett undantag från vad som normalt förekommer, så till vida att frågeställaren trots frågor från kommunens sida inte har vinnlagt sig om att lämna detaljerade upplysningar om begärda allmänna handlingar/uppgifter och dess innehåll. Därmed har förutsättningar att identifiera handlingarna saknats, eller det har i varje fall förelegat betydande hinder för kommunen att identifiera efterfrågade handlingar.

Denna försvårande omständighet har lett till att ett större antal befattningshavare inom kommunen, än vad som gäller i normalfallet, har involverats med syftet att bringa klarhet kring vad frågeställaren egentligen avsett med sin begäran.

Det bör särskilt noteras att det var först när frågeställaren gjorde en anmälan till JO som det ytterligare klargjordes för kommunen att det inom kommunen fanns ett *särskilt* ärende, vilket relaterade till frågeställarens generellt utformade begäran.

Det har naturligtvis aldrig varit kommunens avsikt att så som frågeställaren påstår i sin anmälan till JO att underlåta att lämna ut de allmänna handlingar som begärts ut. Kommunen medger dock att kommunen i detta fall hade kunnat agera mer skyndsamt, t. ex. genom att ställa ytterligare frågor till frågeställaren om preciserande uppgifter med syftet att identifiera efterfrågade handlingar. Otydligheten kring begäran har emellertid kvarstått och detta har i sin tur orsakat en tidsutdräkt.

När kommunen slutligen fick mer detaljerade uppgifter från frågeställaren kunde de allmänna handlingarna identifieras och det förelåg därmed möjlighet för kommunen att, efter sekretessprövning, skyndsamt lämna ut dessa.

Med anledning av den situation som uppstått kring den aktuella begäran kommer Kommunledningen att adressera ansvariga chefer med uppdraget att vid kommande APT-möte med personalen genomföra en särskild

information/utbildning gällande offentlighetsprincipen och därmed säkerställa efterlevnad i alla dess delar.

De befattningshavare som är berörda av ärendet (se nedan) har getts möjlighet ta del av JO-anmälan samt Kommunstyrelsens yttrande till JO.

Berörda befattningshavare:

Monica Paul-Pont, Servicecenterchef, Servicecenter,
André Linde, Koordinator, Digitaliseringsavdelningen,
Jan Nordwall, Systemtekniker, Digitaliseringsavdelningen,
Stefan Nyberg, Avdelningschef, Digitaliseringsavdelningen,
Christoffer Arnsbjer Gustafsson, jurist och Dataskyddsombud,
Kommunkansliet,
Josefin Bandh, Avdelningschef, Socialförvaltningen,
Erica Sundberg, Avdelningschef Socialförvaltningen,
Peter Freme, Kanslichef,
Staffan Erlandsson, Kommundirektör

Bilaga

Rutin för hantering av begäran om utlämnande av allmän handling

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Peter Freme
Kanslichef

Verification

Transaction 09222115557548962675

Document

KS 2025_0139-03 Österåkers kommuns remissvar till JO i
ärende med dnr 4653-2025 410567_8_0
Main document
5 pages
Initiated on 2025-06-09 14:12:39 CEST (+0200) by Patrik
Engberg (PE)
Finalised on 2025-06-09 14:21:49 CEST (+0200)

Initiator

Patrik Engberg (PE)
Österåkers kommun
Company reg. no. 212000-2890
patrik.engberg@osteraker.se

Signatories

Staffan Erlandsson (SE)
Österåkers kommun
staffan.erlandsson@osteraker.se
Signed 2025-06-09 14:21:49 CEST (+0200)

Peter Freme (PF)
Österåkers kommun
peter.freme@osteraker.se
Signed 2025-06-09 14:17:13 CEST (+0200)

This verification was issued by Scrive. For more information/evidence about this document see the concealed attachments. Use a PDF-reader such as Adobe Reader that can show concealed attachments to view the attachments. Please observe that if the document is printed, the integrity of such printed copy cannot be verified as per the below and that a basic print-out lacks the contents of the concealed attachments. The digital signature (electronic seal) ensures that the integrity of this document, including the concealed attachments, can be proven mathematically and independently of Scrive. For your convenience Scrive also provides a service that enables you to automatically verify the document's integrity at: <https://scrive.com/verify>

